

[Kjeld Olesen.]

den har fastholdelse af egen interessesfære været supermagtens primære opgave. Men den våbentekniske udvikling, den fastholdte militære balance og ikke mindst erkendelsen af den stigende globale økonomiske sammenhæng har gjort det klart, at der ikke findes noget alternativ til politisk afspænding og gensidig forståelse. Dette har hverken en Vietnamkrig eller en farlig Mellemløstensituation kunnet spolere, eller mere aktuelt den politiske krise i Angola.

Fra det lille Danmark har vi kunnet iagttage, hvordan princippet om de forbundne kar også gælder den globale sikkerhedspolitiske situation. I takt med den stigende spænding mellem Sovjetunionen og Den kinesiske Folkerepublik har USA og Sovjetunionen fundet frem til en række afspændingsinitiativer, og tilsvarende har Den kinesiske Folkerepublik forsøgt en forsonende holdning over for Vesten, først og fremmest EF-landene. Altså nye faktorer kan spille ind, nye kombinationer kan komme til syne, men balancen fastholdes.

Det store spørgsmål om, hvor den tredje verden går hen under det enkelte lands bestræbelse på at finde en egen identitet, står ubesvaret i dag. Bedst illustreres situationen af den afrikanske enhedsorganisations holdning til Angola her for nylig, hvor organisationen var delt på spørgsmålet om, hvilken af frihedsbevægelserne man skulle anerkende.

Men den tredje verden presser politisk på, og i takt med en forøget selvbevidsthed er den gået fra at ønske til at kræve, ubønhørligt og med stigende styrke. Dette ses tydeligst i De Forenede Nationer. Hvor de vestlige lande oprindelig dominerede, er det nu u-landenes 77-lande-gruppe, der efterhånden er kommet op på 103 udviklingslande. Mange har udtalt, at FN har mistet sin realpolitiske betydning nu, hvor der er 144 medlemslande, hvor det største medlemsland repræsenterer ca. 800 millioner mennesker og det mindste bare 75.000 mennesker. Svaret på spørgsmålet, mener jeg, er både et nej og et ja. FN har stadig en uvurderlig betydning som det organ, hvor alverdens lande kan mødes, kan diskutere og kan blive konfronteret. Det er stedet, hvor kontakter kan skabes på trods af de efterhånden talrige regionale og politiske opdelinger. Det er stedet, hvor man opdager, at 77-lande-gruppen ikke er en homogen samling af lande repræsenterende den tredje verden, men at det er få, men meget aktive lande, der dominerer, og at der under

overfladen er en ikke ringe uenighed om mange spørgsmål.

Med rette har Danmark taget afstand fra den ulyksalige resolution om sionisme og racisme. Ved at indflette henvisninger til denne resolution i talrige andre har man desværre blokeret en del muligheder, hvor Danmark og andre vestlige lande burde have kunnet finde sammen med den tredje verden. Allerhelst må man håbe, at det inden længe er muligt at finde frem til en varig løsning på konflikten i Det mellemste Østen, eller også at vi én gang for alle understreger vor permanente afstandtagen fra racimeresolutionen og så vurderer ud fra substansen i øvrigt. Men én ting skal føjes til: der bør aldrig herske tvivl om, hvor Danmark står, når det gælder Israels ret til sikkerhed for sin fremtidige eksistens.

Endelig kan man sige, at FN har vist sin eksistensberettigelse som igangsætter for mange initiativer, men ofte initiativer, der senere har udviklet sig til mere realistiske forhandlinger uden for FN. Thi FNs svaghed i dag er den manglende mulighed for at afspejle den reelle politiske magtfordeling. Derfor ser vi, at opfølgningen af den ekstraordinære samling, 7. samling, om en ny økonomisk verdensorden sker på forskellig måde uden for FNs regie.

Udenrigsministeren har understreget vigtigheden af nord-syd-problemet – på længere sigt et problem, der vil kunne overskygge alle andre. Heldigvis nåede man i FN frem til en fælles løsning, hvor det ellers tegnede til en fiasko. Mens vi venter på, hvad der videre skal ske, finder vi, at der især er tre ting, der bør understreges. For det første er det næppe for alvor gået op for vor rige del af verden, hvor meget der skal til, hvis vi skal udligne de kæmpemæssige forskelle mellem rige og fattige lande. For det andet dækker mange og lange forhandlinger over, at den vestlige verdens holdninger har en indre modsætning imellem på den ene side solidariteten og på den anden side forsøget på at varetage egne interesser, hvor det sidste vil vise sig at være en meget kortsigtet fordel. Endelig for det tredje bør det fortsat være en selvfølge, at Danmark, hvor det er muligt, yder sit bidrag til de rette løsninger. Erfaringerne om de internationale relationer fortæller os, at jo større en nation der er tale om, jo mere pragmatisme og nøgternhed, ja, ofte kynisme, lægges der for dagen.

Modstandere af, hvad jeg vil betegne som en aktiv dansk udenrigspolitik, har ofte sagt,